Paul Csavdari

Nu mai subestimați filosofia!

Când spunem religie, toată lumea se gândește automat la: temple, preoți, dogme, ritualuri și mase de oameni care urmează „adevărul” unei autorități spirituale.
Dar când spunem filosofie, cei mai mulți oameni își imaginează niște gânditori izolați, pierduți în idei abstracte, fără putere practică.
Această imagine este complet falsă.

Adevărul istoric este că filosofia a fost – și este – una dintre cele mai mari puteri din lume, o religie cu totul aparte:

- religia elitei,
- religia care decide ce este adevăr,
- religia care conduce fără să se recunoască religie.

1. Filosofia nu este o simplă „idee”

Filosofia nu este un abur. Nu este un gând suspendat în vid.
Este o structură reală, cu oameni reali, cu instituții vizibile și cu influență concretă. Exact ca religia organizată.

Are:

- Academii și școli: Academia lui Platon, Lyceul lui Aristotel, Biblioteca din Alexandria, universitățile medievale și moderne.
- „Preoți” și autorități supreme: Socrate, Platon, Aristotel, Plotin, Toma d’Aquino, Descartes, Hegel, Kant, Marx etc.
- Dogme filosofice: „rațiunea e suverană”, „realitatea este materială”, „adevărul este relativ”, „moartea este sfârșitul absolut”.
- Inițiere și ierarhie: discipoli, ucenici, profesori, doctori în filosofie, consilii academice.
- Rituri și ritualuri: examene, colocvii, conferințe, „dispute” în stilul medieval sau modern.
- Centre de putere: Atena, Alexandria, Paris, Roma, Berlin, Oxford, Harvard – toate sunt capitale ale filosofiei, nu doar ale științei sau culturii.

Filosofia este o instituție vie, care a supraviețuit mileniilor pentru că s-a adaptat și a influențat toate celelalte structuri – religioase, științifice, politice.

2. Filosofia a fost întotdeauna mecanismul care decide ADEVĂRUL

Indiferent de epocă sau civilizație, adevărul a fost stabilit de un sistem filosofic. Nu există niciun moment în istorie în care adevărul să fi fost descoperit sau acceptat în afara unui cadru filosofic.

Chiar și religiile „bazate pe revelație” au folosit filosofia ca să definească, să justifice și să apere ceea ce numeau „Adevăr”.

Exemple clare:

- Creștinismul a fost definit prin filosofia greacă (Platon și Aristotel) → concepte ca „ousia”, „natura”, „logos” vin din filosofie, nu din Biblie.
- Islamul teologic a fost construit de filosofi ca Avicenna și Averroes, care au gândit în termenii lui Aristotel.
- Iudaismul rabinic, după distrugerea Templului, s-a reorganizat ca un sistem de gândire juridico-filosofică.

Când a venit Iluminismul, nu a fost o „răsturnare” a religiei de către oameni de știință, ci o schimbare de direcție în cadrul filosofiei: s-a renunțat la filosofia sincretică (Alexandria) și s-a impus filosofia autonomă (Atena – Aristotel reactivat).

3. Filosofia are mai multă putere decât religiile clasice

Religiile clasice au fost:

- regionale,
- etnice,
- ierarhizate pe model preoțesc.

Filosofia, în schimb, a fost:

- globală (de la India la Grecia, de la Roma la Franța),
- transnațională,
- ierarhizată pe model academic.

Mai important: filosofia a fost capabilă să influențeze toate religiileși apoi să le depășească. Astăzi, când lumea spune că „nu mai are religie”, nu înseamnă că nu mai are dogme.
Dogmele au fost doar înlocuite cu adevăruri filosofice: despre om, viață, moarte, univers, știință, morală.

4. Filosofia a condus lumea în două etape majore

A. Etapa I: Filosofia sincretică (Alexandria) – 280 î.Hr. până la Revoluția Franceză

- Se formează după moartea unuia dintre cele patru regate grecești (Lisimah).
- Biblioteca din Alexandria devine centrul absolut al sintezei religio-filosofice.
- Gândirea platoniciană, combinată cu elemente orientale, produce ceea ce numim azi:

- teologie dogmatică,
- religii imperiale,
- gândire mistică și „tainică”.

- Filosofia definește Adevărul prin religie.

B. Etapa II: Filosofia autonomă (Atena reactivată) – după 1789

- Reprezentată de Aristotel și urmașii săi moderni (Descartes, Newton, Kant etc.).
- Se eliberează de religie și își asumă controlul asupra adevărului prin:
  - rațiune autonomă,
  - știință modernă,
  - ideologii seculare.
- Filosofia definește Adevărul fără religie.

5. Filosofia este „fiara din Adânc” din Apocalipsa 17

În viziunea profetică:

- Cornul cel mic din Daniel 8 simbolizează filosofia sincretică, ridicată în Alexandria.
- Fiara din Adânc din Apocalipsa 17 simbolizează filosofia autonomă, care iese din tăcere în epoca modernă.
- Ambele forme conduc lumea, în epoci diferite, dar au aceeași natură: o forță ideologică globală, care impune „adevărul” prin autoritate intelectuală.

Concluzie: Nu mai subestimați filosofia

Filosofia nu este un abur. Nu este un simplu „gând” abstract. Este un actor istoric concret:

- cu școli, autorități, putere de decizie,
- care a influențat religii, științe, guverne și imperii,
- și care continuă să decidă ce este „adevărat”, ce este „normal” și ce este „interzis”.

A o ignora înseamnă a merge la luptă fără să știi cine este inamicul.